

YILDIRIMDAN KORUNMA

Yıldırımdan korunmak iki biçimde öngörülür. Dış yıldırımlik ile doğrudan yıldırım darbelerine karşı korunma; iç yıldırımlik ile elektrik donanımının korunması amaçlanır. Yıldırımdan korunmak için Franklin Çubuğu, Faraday Kafesi ay da Early Streamer Emmission kelimelerinin baş harfleri ile ifade edilen "E.S.E" ler kullanılmaktadır. Ancak bu metodlardan birini seçmeden önce korunacak yerin yıldırım riskinden yola çıkarak, standartların önerdiği şekilde, koruma seviyesinin hesaplanması gerekmektedir.

Koruma düzeyinin seçimi, IEC ya da NFC 17-102 standartlarına göre aşağıdaki gibi yapılır.

KORUMA GEREKLİLİĞİ VE KORUMA SEVİYESİ TAYİNİ		
FORMÜLLER	DEĞERLER	SONUÇ
ETKİLİ EŞDEĞER ALAN :	L=	
$A_e=LW+6H(L+W)9\pi H^2$ (Dikdörtgen alanlar için)	W=	Ae
	H=	
	H ² =	
TESİS İÇİN BEKLENEN YILDIRIM SAYISI		
$N_d=N_{gmax}.A_e.C1.10^{-6}$	Ngmax=	
	Ae	Nd=
	C1	
TESİS İÇİN ONAYLI YILDIRIM DARBE SAYISI		
$N_c=5,5.10^{-3}/C \quad C=C2.C3.C4.C5$	C2=	
	C3=	Nc=
	C4=	
	C5=	
	C=	
EĞER $N_d < N_c$ İSE KORUMA İSTEĞE BIRAKILIR.		
EĞER $N_d > N_c$ İSE KORUMA GEREKLİDİR. Bu durumda: Etkinlik, $E=1-N_c/N_d$ hesaplanan değeri KORUMA SEVİYESİNİ belirler.		

Not:

L= Boy (m)

W= En (m)

H= Yükseklik (m)

HESAPLANAN ETKİNLİK	KORUMA SEVİYELERİ
E>0.98	SEVİYE 1+EK ÖNLEM
E>0.99	SEVİYE 1
E>0.100	SEVİYE 2
E>0.101	SEVİYE 3
E>0.102	SEVİYE 4
E>0.103	KORUMA İSTEĞE BAĞLI

Ngmax=2 Türkiye için yıldırım haritasından hesaplanmıştır.

C1, FAKTÖRÜ YAPI YERLEŞİM ÖZELLİKLERİ			
YAPI AYNI VEYA DAHA YÜKSEKLİKTEKİ AĞAÇ VEYA BİNALAR ARASINDA İSE 0,25			
YÜKSEKLİĞİ AZ YAPILARLA ÇEVİRİLİ İSE			
EN YAKIN YAPIYA UZAKLIK 3H İSE			
BÖLGEDE EN YÜKSEKTE İSE			
C2, YAPISAL KATSAYILAR			
YAPI/ÇATI	METAL	KİREMİT	YANICI
METAL	0.5	1	2
TUĞLA, BETON	1	1.5	2.5
TUTUŞABİLİR	2	2.5	3
C3, YAPISAL KATSAYILAR			
Değersiz, Yanıcı olmayan			
Normal değer yanıcı			
Değerli, yanıcı			
Çok değerli yeri doldurulamaz, patlayıcı, yanıcı			
C4, YAPI DOLULUĞU			
Personelsiz bina			
Normal Kalabalık			
Panik rizikolu, Tahliye zorluğu			
C5, YAPININ ÇEVRE ÖNEMİ			
Sürekli kullanımı yok çevrede değersiz			
Sürekli kullanım çevrede değersiz			
Çevrede değerli			